

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 336.71:519.86

UDC 336.71:519.86

Н. Г. Вядрова, ст. викладач

N. G. Vyadrova, Senior Lecturer

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА БАНКІВСЬКОМУ РИНКУ**MODERN APPROACHES FOR ASSESSING THE COMPETITION LEVEL IN BANKING MARKET**

Актуальність теми дослідження. Вплив конкуренції на вартість банківських послуг, доступність фінансових ресурсів ефективність та швидкість трансформації заощаджень в інвестиції зумовлює актуальність та своєчасність розробки відповідного методичного підходу, який передбачає розрахунок індексу Херфіндаля-Хіршмана (HHI) для визначення конкурентної структури банківського ринку України.

Постановка проблеми. Оцінювання рівня конкуренції є основою для встановлення взаємозв'язку між фінансовими показниками банківської діяльності та рівнем конкурентоспроможності банку та визначення його можливості щодо оперативного реагування на зміни кон'юнктури ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значущість для вирішення завдань стратегічного розвитку банків поглибленого діагностування рівня банківської конкуренції.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Недостатньо дослідженими залишаються питання оцінювання рівня конкуренції на ключових сегментах банківського ринку.

Постановка завдання. Удосконалення методичного підходу до оцінювання умов конкурентного ринку банківських послуг за допомогою індексу Херфіндаля-Хіршмана (HHI).

Виклад основного матеріалу. Запропонований методичний підхід передбачає послідовне проведення наступних процедур: оцінювання рівня проникнення банківського сектору в економіку; визначення умов конкурентного ринку; оцінку рівня концентрації за допомогою індексу Херфіндаля-Хіршмана.

Висновки. Апробація зазначеного підходу дозволила підтвердити тезу про зростання рівня олігополізації галузі. Встановлено, Результати розрахунку індексу Херфіндаля-Хіршмана, який враховує ситуацію у всій галузі, а не тільки серед лідерів ринку, дозволяє зробити висновки про зростання олігополізації галузі.

Ключові слова: банки; конкуренція; конкурентоспроможність; банківський ринок; індекс Херфіндаля-Хіршмана.

DOI: 10.25140/2410-9576-2019-3(19)-70-76

Актуальність теми дослідження. Сучасні умови діяльності банків, коли невизначеність економічних та соціальних процесів посилюють волатильність банківської діяльності, ускладнюють взаємовідносини між банками та клієнтами, зумовлюють підвищення уваги до процесу забезпечення та оцінювання рівня конкуренції на ринку. Вплив конкуренції на ціноутворення на ринку банківських послуг, доступ до джерел фінансових ресурсів зумовлюють актуальність та своєчасність розробки відповідного методичного підходу, який передбачає розрахунок індексу Херфіндаля-Хіршмана (HHI) для визначення конкурентної структури банківського ринку України.

Постановка проблеми. Ринок банківських послуг є найбільш динамічним сегментом фінансового ринку та характеризується високим рівнем конкуренції, на якому кількість суб'єктів і

Urgency of the research. The impact of competition on the cost of banking services, availability of financial resources, efficiency and speed of transformation of savings into investments determines the relevance and timeliness of developing an appropriate methodological approach, which involves calculating Herfindahl-Hirschman index (HHI) to determine the competitive structure of the Ukrainian banking market.

Target setting. Assessing the level of competition is the basis for establishing the relationship between the financial performance of banking and the competitiveness level of the bank and determine its ability to respond quickly to changes in market conditions.

Actual scientific researches and issues analysis shows the importance of in-depth diagnosis of the level of banking competition to address the strategic development of banks.

Uninvestigated parts of general matters defining. The issues of assessing the level of competition in key segments of the banking market remain insufficiently researched.

The research objective. A study of modern aspects of competition in the banking market and improvement of the methodological approach to assessing the competitiveness of banks using the Herfindahl-Hirschman Index (HHI)

The statement of basic materials. The proposed methodological approach involves the consistent implementation of the following procedures: assessing the level of penetration of the banking sector into the economy; determining the conditions of a competitive market; assessment of the concentration level using the Herfindahl-Hirschman Index.

Conclusions. Approbation of this approach allowed to confirm the thesis of increasing the level of oligopolization of the industry. The results of the calculation of the Herfindahl-Hirschman Index, which takes into account the situation in the industry as a whole, and not only among market leaders, allows us to draw conclusions about the growing oligopolization of the banking market.

Keywords: banks; competition; competitiveness; bank market; Herfindahl-Hirschman Index.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

спектр продуктів, рівень сервісу та технологій постійно змінюється та спостерігається тенденція щодо посилення конкуренції серед банків, які ведуть боротьбу за клієнтів та ресурси. Тому оцінювання рівня конкуренції є основою для встановлення взаємозв'язку між фінансовими показниками банківської діяльності та рівнем конкурентоспроможності банку, визначення його можливостей для оперативного реагування на зміни кон'юнктури банківського ринку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичним та практичним аспектам визначення рівня конкуренції банківських установ присвячені праці багатьох провідних зарубіжних і вітчизняних вчених, зокрема: Р. Адамса, Дж. Бойда, В. Вовк, Ч. Вулфел, Дж. Маршалла, М. Мескона, Ф. Котлера, С. Козьменка та ін. Тем не менш, поглиблене діагностування рівня банківської конкуренції залишається значущим для вирішення завдань стратегічного розвитку банків.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належне внеску вказаних вчених, слід відмітити, що недостатньо дослідженими залишаються питання оцінювання рівня конкуренції банківського ринку та встановлення взаємозв'язку показників конкурентоспроможності банку з обраними типами фінансових стратегій та реалістичністю встановлених фінансових орієнтирів.

Мета статті – дослідження сучасних аспектів конкуренції на банківському ринку та удосконалення методичного підходу до оцінювання конкурентоспроможності банків за допомогою індексу Херфіндала-Хіршмана (ННІ).

Виклад основного матеріалу. В вітчизняних та зарубіжних літературних джерелах інформації з економіки використовують дві протилежні концепції, які описують про взаємозв'язок між концентрацією і фінансовою стійкістю: «концентрація – нестійкість» і «концентрація – стійкість». Прихильники концепції «концентрація – стійкість» вважають, що неконцентрований банківський сектор є більш чутливим до криз, ніж концентрований. Це пояснюється тим, що концентровані банківські сектори є стійкішими до впливу зовнішніх ризиків, їх легше контролювати центральному банку.

Наприклад, J. Boyd, G. De Nicolo та A. Jalal у результаті дослідження рівня концентрації банківських секторів у ста тридцяти чотирьох країнах світу у 1993–2004 рр., довели, що чим більш концентрованими є банківські системи, тим вищі доходи вони здатні генерувати [2]. Подібні висновки зробили і A. Uhde і U. Heimeshoff, провівши дослідження банківських систем 25 країн ЄС у 1997–2005 рр. [7]. Інші вчені зазначають, що великі прибутки банків дозволяють знизити ризик їх банкрутства [Ошибка! Источник ссылки не найден.] та зміцнити здатність поглинати «шоки», подібний ефект матиме збільшення частки капіталу банку на ринку банківських послуг [1]. С. Matutes та X. Vives стверджують, що великі банки зі значною часткою ринку, на відміну від малих, будуть ухилятися від проведення високоризикових операцій та якісніше проводитимуть оцінку платоспроможності клієнта, що дозволить в майбутньому зміцнити стійкість банківського сектору [3; 4]. Теорію доцільності підвищення концентрації банківського ринку підтримують також L. Saez та X. Shi, які зазначають, що у банківській системі загальна кількість суб'єктів обмежена, і один банк не зацікавлений у неплатоспроможності іншого, оскільки витрати ляжуть на банківську систему загалом [5].

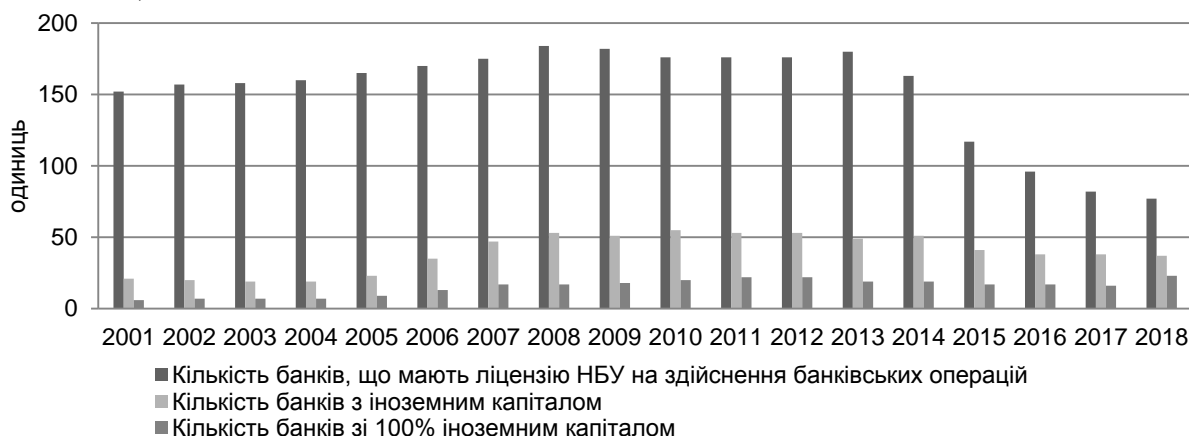
За протилежною концепцією «концентрація – нестійкість», навпаки більш концентровані банківські системи є менш стійкими. Оскільки, системно важливі банки є «досить великими, щоб збанкрутувати», то держава змушена надавати їм фінансову допомогу, за рахунок якої вони можуть здійснювати високоризикові операції [4]. Крім того, олігопольний або монопольний ринок банківських послуг спонукає окремі банки наражатись на вищі ризики та змушує їх вдаватись до методів цінової конкуренції за рахунок більш високих процентних ставок [1].

Умови конкурентного ринку визначаються перш за все за кількістю суб'єктів на ринку банківських послуг, динамікою основних показників функціонування банківського сектору, рівнем проникнення банківського сектору в економіку України.

Для сучасної банківської системи України характерний активний стан структурної трансформації. Про це свідчить аналіз динаміки кількості банків України за період 2001–2018 рр. (Рис. 1). Зростання чисельності банків спостерігалось перед кризами в 2008 р. та в 2013 р.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Несприятлива економіко-політична ситуація в країні та виведення неплатоспроможних банків з ринку Національним банком України, вплинули на скорочення кількості банківських установ за період 2014–2018 рр. зі 180 до 77 банків. Тобто, з початку 2014 р. з ринку було виведено 103 банки або 57,2%.

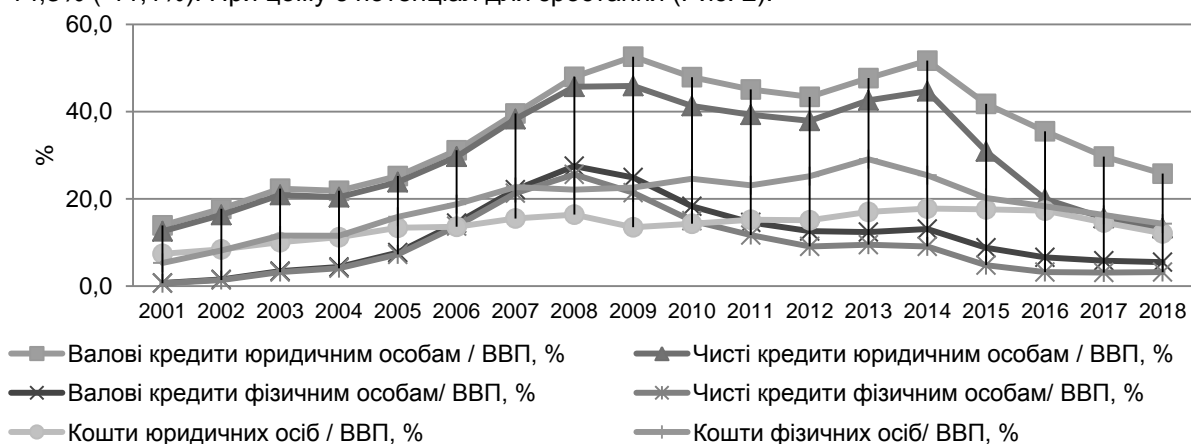

Рис. 1. Динаміка кількості банків України за період 2001–2018 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [11]

Для оцінки рівня інституційного розвитку банківської системи України розрахуємо показники рівня проникнення, які дають змогу зробити висновок про фінансову глибину, активність й ефективність банківського посередництва. Рівень проникнення банківського сектора в економіку країни визначається співвідношенням основних показників, що свідчать про активність банків в роботі з клієнтами, до валового внутрішнього продукту (ВВП).

У 2001–2018 рр. рівень проникнення був низький. Найвищим показник був у 2009 р. та 2014 р. Починаючи з 2014 р. спостерігається низхідна динаміка, що свідчить про зниження ролі банківського сектора у розбудові економіки. Співвідношення валових кредитів юридичних осіб до ВВП у 2018 р. становило 25,8% (зменшилось на 25,9% порівняно з 2014 р.), валових кредитів фізичних осіб – 5,5% (-7,6%), коштів юридичних осіб – 12,1% (-5,7%) та коштів фізичних осіб – 14,3% (-11,1%). При цьому є потенціал для зростання (Рис. 2).

Рис. 2. Рівень проникнення банківського сектора в економіку України за період 2001–2018 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [11]

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

З метою виявлення характеру розподілу між конкурентами часток ринку використовують показник ринкової концентрації, який показує ступінь монополізації ринку та є величиною, яка зворотна до інтенсивності конкуренції.

Зниження чисельності учасників ринку та посилення диспропорцій між ними зумовлюють підвищення рівня концентрації, яка, незважаючи на те, що сприяє більш ефективному функціонуванню банківського ринку, може спонукати олігополізації чи монополізації ринку або ж появи нових системно важливих банків. Отже, концентрація може генерувати як позитивні результати для банків та їх клієнтів, так і загрози для конкуренції [13].

Для оцінки рівня концентрації ринку найбільш вживаним індикатором є індекс Херфіндаля-Хіршмана (ННІ), який розраховується за формулою:

$$\text{ННІ} = \sum_i^n \left(\frac{P_k}{P}\right)^2, \quad (1)$$

де P_k – певний показник діяльності банку (наприклад, власний капітал), за яким визначається рівень монополізації ринку;

P – значення відповідного показника для банківського сектору;

n – кількість банків в банківському секторі [10].

Показник може набувати значень від 0 до 10 000. Залежно від значення ННІ рівень концентрації визначається наступним чином:

- ННІ = 0 – мінімальна концентрація;
- $0 < \text{ННІ} < 1000$ – низький рівень концентрації;
- $1000 < \text{ННІ} < 1800$ – середній рівень концентрації;
- $\text{ННІ} > 1800$ – високий рівень концентрації.

В умовах повної монополії, тобто функціонування лише одного банку на ринку, $\text{ННІ}=10000$ [10].

Розрахунок ННІ підтвердив, що виведення з ринку банківських послуг 103 банків протягом останніх п'яти років вплинуло на рівень концентрації. Аналіз значень індексу Херфіндаля-Хіршмана показує, що до 2014 р. вітчизняний ринок банківських послуг мав низький рівень концентрації.

Так, індекси ННІ, розраховані для активів, власного капіталу, кредитного та депозитного сегментів ринку в розрізі юридичних та фізичних осіб, мали сталу тенденцію до зростання у 2001-2018 рр., що свідчить про зростання інтенсивності конкуренції у цих сегментах ринку (Табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка показників кількісної оцінки інтенсивності конкуренції у 2001–2018 рр.

Показник	Активи		Кредити юридичним особам		Кредити фізичним особам		Кошти юридичних осіб		Кошти фізичних осіб		Власний капітал	
	Ємність ринку, грн..	ННІ	Ємність ринку, грн..	ННІ	Ємність ринку, грн..	ННІ	Ємність ринку, грн..	ННІ	Ємність ринку, грн..	ННІ	Ємність ринку, грн..	ННІ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2001	47 591	284	26 564	237	1 373	183	15 653	241	11 165	331	7 915	177
2002	63 896	301	38 189	268	3 255	248	19 703	265	19 092	367	9 983	200
2003	100 234	318	57 957	300	8 879	313	27 987	289	32 113	403	12 882	224
2004	134 348	394	72 875	432	14 599	432	40 128	474	41 207	474	18 421	265
2005	213 878	389	109 020	389	33 156	818	61 214	405	72 542	579	25 451	272
2006	340 179	373	167 661	394	77 755	750	76 898	352	106 078	528	42 566	274

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

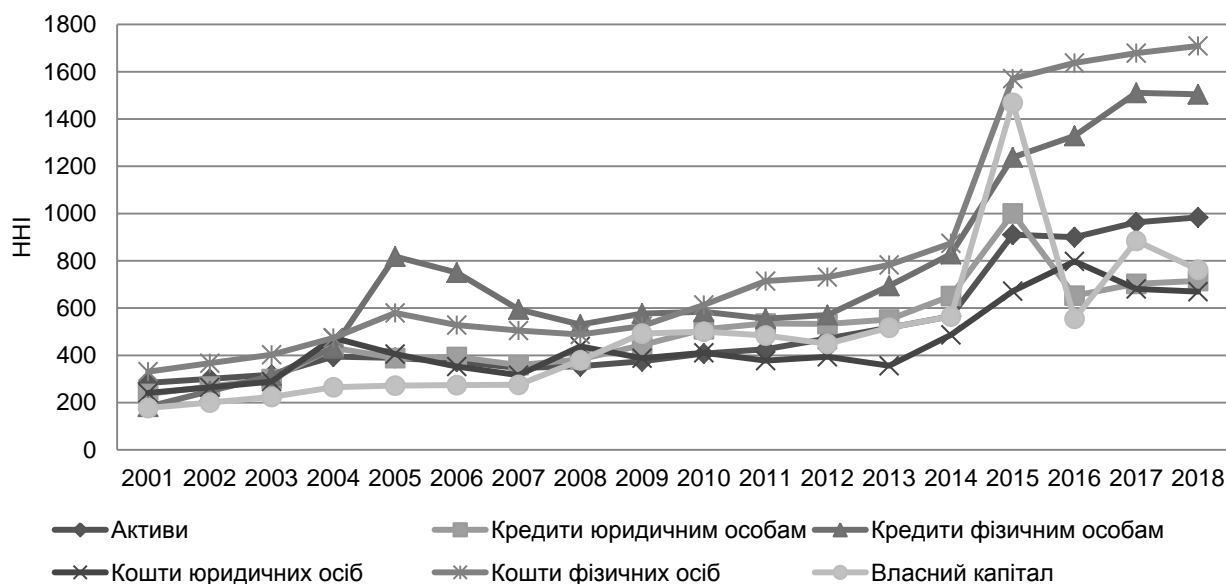
Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2007	599 396	346	276 184	359	153 633	594	111 995	316	163 500	505	69 578	275
2008	926 086	354	472 584	383	268 857	530	143 928	438	213 200	488	119 263	379
2009	880 302	375	474 991	443	222 538	577	115 204	388	210 000	524	115 175	492
2010	942 088	407	508 288	511	186 540	585	144 083	411	270 700	614	137 725	500
2011	1 054 280	426	580 907	535	174 650	555	186 213	378	306 200	714	155 487	484
2012	1 127 192	471	609 202	533	167 773	571	20 255	394	364 000	731	169 320	449
2013	1 278 095	517	698 777	552	167 773	694	234 948	356	433 700	783	192 599	517
2014	1 316 852	565	802 582	651	179 040	829	261 372	487	416 400	874	148 023	565
2015	1 254 385	911	884 719	1 001	175 711	1 238	318 568	671	402 137	1 571	103 713	1 469
2016	1 256 299	900	847 092	653	157 385	1 329	369 913	797	437 150	1 637	123 784	555
2017	1 333 831	963	864 412	703	170 774	1 511	403 955	681	478 100	1 678	161 108	884
2018	1 359 703	984	919 071	715	196 859	1 504	406 367	669	508 500	1 709	154 960	763

Джерело: розраховано автором за даними [11]

З 2015 р. спостерігалось суттєве зростання індексу ННІ за кредитами та депозитами фізичних осіб, в результаті чого депозитний та кредитний ринки фізичних осіб стали середньоконцентрованими. Графічно динаміка індексу Херфіндаля-Хіршмана (ННІ) представлена на (Рис. 3).

Розрахунок ННІ засвідчив значне зростання індексу протягом 2015–2018 рр., що обумовлює потребу в виявленні змін ринкових позицій банків-лідерів та проведенні аналізу рівня концентрації.

Рис. 3. Рівень концентрації банківського сектору за показником ННІ за період 2001–2018 рр.

Джерело: побудовано автором

Середній рівень концентрації ринку банківських послуг ще не означає високу інтенсивність конкуренції, а лише свідчить про значну частку банків-лідерів та велику кількість банків, частка яких занадто мала. На оптимальному ринку банківських послуг має працювати обмежена

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

кількість банків. За таких умов вони можуть диверсифікувати діяльність, зменшити витрати на розміщення активів та підтримати свою фінансову стабільність.

За час кризи концентрація змістилась у бік державних, іноземних та найбільших приватних банків. Стейкий вплив асиметрії інформації на ринку банківських послуг спонукає його учасників до прагнення за знаннями й інформованістю, подолання ризику і невизначеності інвестиційних трансакцій. Асиметрія інформації тримає фінансовий ринок у тонусі. Чим сильніше цей стан, тим менше впевненість учасників ринку в тому, що інформаційний складник їх мотивацій достатній для ухвалення рішень. Це зумовлює прагнення підібрати необхідні засоби, здатні нівелювати інформаційну асиметрію і забезпечити зниження ризику [14].

Висновки і пропозиції. Сьогодні ринок банківських послуг України лише починає відновлюватись після значних потрясень 2014–2015 рр., що суттєво впливає на рівень конкурентоспроможності вітчизняних банків. Тобто має місце посилення концентрації ринку банківських послуг. Концентрація за депозитами та активами зростає з кожним роком, і це вказує, що показник концентрації за капіталом має тенденцію до зменшення, тобто спостерігається концентрація капіталу великих банків та зростання їх впливу на сучасні тенденції банківського ринку; підсилення конкуренції на банківському ринку зумовлене обмеженнями зростання ринку внаслідок дестабілізуючого впливу зовнішнього середовища. Результати розрахунку індексу Херфіндаля-Хіршмана, який враховує ситуацію у всій галузі, а не тільки серед лідерів ринку, дозволяє зробити висновки про зростання олігополізації банківського ринку. Водночас позиція державних банків, як і раніше, залишається домінуючою на ринку – на них припадає 54,7% активів і 56,4% зобов'язань сектору. Також має місце тенденція до зменшення кількості банків, які володіють більшою часткою капіталу галузі та збільшення частки капіталу, що припадає на ці банки, що призводить до олігополізації галузі.

Зменшення кількості банків, які володіють більшою часткою капіталу галузі та збільшення частки капіталу, що припадає на ці банки, що призводить до олігополізації галузі.

Література

- Berger, A. N. Bank Competition and Financial Stability / A. N. Berger, L. F. Klapper, R. Turk-Ariss // *Journal of Financial Services Research*. – 2009. – № 35. – С. 99–118.
- Boyd, J. H. Bank Risk-Taking and Competition Revisited: New Theory and New Evidence / J. H. Boyd, G. De Nicolo, A. M. Jalal // *IMF Working Paper*. – 2006. – № 6.
- Matutes, C. Imperfect competition risk taking and regulation in banking / C. Matutes, X. Vives // *European Economic Review*. – 2000. – № 44. – P. 1–34.
- Mishkin, F. Financial consolidation Dangers and Opportunities / F. Mishkin // *NBER, Working Paper*. – 1998.
- Saez, L. Liquidity Pools, Risk Sharing and Financial Contagion / L. Saez, X. Shi // *Journal of Financial Services Research*. – 2004. – № 25. – P. 5–23.
- Steuer, R. Bank Size, Credit and the Sources of Bank Market Risk / R. Steuer // *BIS Working Paper*. – 2007. – № 238.
- Uhde, A. Consolidation in Banking and Financial Stability in Europe Further evidence / A. Uhde, U. Heimeshoff // *Journal of Banking & Finance*. – 2009. – № 33. – С. 1299–1311.
- Vives, X. Competition and stability in banking / X. Vives // *CEPR, Policy Insight*. – 2010. – № 50.
- Васильєва, Т. А. Комплексна система управління клієнтською базою банку / Т. А. Васильєва, В. В. Федірко // *Збірник наукових праць Черкаського технологічного університету. Серія: економічні науки*. – Черкаси : ЧДТУ, 2009. – Випуск 22. – Частина II. – С. 22–25.
- Вулфел Чарльз Дж. *Энциклопедия банковского дела и финансов* / Чарльз Дж. Вулфел. – Самара: Корпорация «Федоров», 2000. – С. 559.
- Дані фінансової звітності банків України.

References

- Berger, A. N., Klapper, L. F., R. Turk-Ariss (2009). Bank Competition and Financial Stability. *Zhurnal doslidzhen finansovykh posluh – Journal of Financial Services Research*, 3, 99–118 [in English].
- Boyd, J. H., De Nicolo, G., Jalal, A. M. (2006). Bank Risk-Taking and Competition Revisited: New Theory and New Evidence. *Robochyy dokument MVB - IMF Working Paper*, 6 [in English].
- Matutes, C. (2000). Imperfect competition risk taking and regulation in banking. *Yevropeyskyy ekonomichnyy ohlyad – European Economic Review*, 44, 1–34 [in English].
- Mishkin, F. (1998). Financial consolidation Dangers and Opportunities. *NBER, Robochyy dokument - NBER, Working Paper* [in English].
- Saez, L., Shi, X. (2004). Liquidity Pools, Risk Sharing and Financial Contagion. *Zhurnal doslidzhen finansovykh posluh - Journal of Financial Services Research*, 25, 5–23 [in English].
- Steuer, R. (2007). Bank Size, Credit and the Sources of Bank Market Risk. *Robochyy dokument BIS - BIS Working Paper*, 238 [in English].
- Uhde, A., Heimeshoff, U. (2009). Consolidation in Banking and Financial Stability in Europe Further evidence. *Zhurnal bankivskoyi spravy ta finansiv - Journal of Banking & Finance*, 33, 1299–1311 [in English].
- Vives, X. (2010). Competition and stability in banking. *CEPR, Analiz polityky - CEPR, Policy Insight*, 50 [in English].
- Vasillieva, T. A. (2009). Kompleksna sistema upravlinnya kliyentskoyu bazoyu banku [Complex management system of the client base of the bank]. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya: ekonomichni nauky – Collection of scientific works of*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Офіційний сайт національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

12. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: постанова Правління НБУ від 30.06.2016 р. № 351 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.

13. Рашкован, В. Концентрація банківської системи України: міфи та факти [Електронний ресурс] / В. Рашкован, Р. Корнилюк // Вісник Національного банку України. - 2015. - №234. - С. 6-38. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=25630429>.

14. Стефанишина, А. Характеристика та аналіз методик оцінювання стійкості банків України та зарубіжжя / А. Стефанишина // Вісник Національного банку України. - 2010. - № 11. - С. 62-66.

Cherkasy Technological University. Series: economic sciences, 22, 22-25 [in Ukrainian].

10. Wolfel, C. J. (2000). *Entsyklopediya bankovskoho dela i finansov [Encyclopedia of Banking and Finance]*. Samara: Korporatsyya «Fedorov» [in Russian].

11. Dani finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy. Ofitsiyniy sait natsionalnoho banku Ukrainy [Financial reporting data of Ukrainian banks. Official site of the National Bank of Ukraine]. [www.bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097). Retrieved from http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

12. Postanova Pravlinnia NBU "Polozhennia pro vyznachennia bankamy Ukrainy rozmiru kredytnoho ryzyku za aktyvnymy bankivskymy operatsiyamy": vid 30.06.2016, № 351 [Resolution of the Board of the NBU "Regulations on determining the amount of credit risk by banks of Ukraine for active banking operations" dated 30.06.2016 № 351]. [zakon.rada.gov.ua](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16). Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.

13. Rashkovan, V. (2015). Kонтсентратсиya bankivskoyi systemy Ukrayiny: mify ta fakty [Concentration of the banking system of Ukraine: myths and facts]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrayiny - Visnyk of the National Bank of Ukraine, 234, 6-38*. Retrieved from <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=25630429>.

14. Stefanyshyna, A. (2010). Kharakterystyka ta analiz metodyk otsynuyannya stiykosti bankiv Ukrayiny ta zarubizhzhya [Characteristics and analysis of methods for assessing the stability of banks in Ukraine and abroad]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrayiny - Bulletin of the National Bank of Ukraine, 11, 62-66 [in Ukrainian]*.

Надійшла 1.09.2019

Бібліографічний опис для цитування:

Вядрова, Н. Г. Сучасні підходи до оцінювання рівня конкуренції на банківському ринку / Н. Г. Вядрова // Науковий вісник Полісся. - 2019. - № 3 (19). - С. 70-76.

**Вядрова
Надія Григорівна**

старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Харківський навчально-науковий інститут Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи»;
<https://orcid.org/0000-0003-2386-3231>;
E-mail:3000918@gmail.com;

**Vyadrova
Nadiia Hryhorivna**

Senior Lecturer Department of Finance, Banking and Insurance, Kharkiv Educational and Scientific Institute of the State High Educational Institution "University of Banking";
<https://orcid.org/0000-0003-2386-3231>;
E-mail:3000918@gmail.com